

*Ткаченко Володимир Володимирович, д-р історичних наук, професор,
Климчук Марина Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент,
Клочко Андрій Андрійович, аспірант,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА ЗАСАДАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Експерти Давоського форуму в 2015 р. виокремили 21 стратегічний пріоритет розвитку світу, досягнення яких очікується до 2025 р. Одним з найважливіших серед них є впровадження цифрових технологій. Кабінет Міністрів України 17 січня 2018 р. схвалив «Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки» і затвердив план заходів з її реалізації. Фактично це – дорожня карта цифрової трансформації економіки України, яку Міністерство економічного розвитку і торгівлі розробило разом з провідними експертами ІТ-сфери [2]. Ця концепція передбачає здійснення заходів щодо впровадження відповідних стимулів для цифровізації економіки, суспільної та соціальної сфер, усвідомлення наявних викликів та інструментів розвитку цифрових інфраструктур, набуття громадянами цифрових компетенцій.

Таким чином, передбачається впровадження цифрових технологій передусім у наступні важливі галузі: нормативне регулювання; кадри та освіта; формування компетенцій; розвиток інформаційної інфраструктури; інформаційна безпека. Проте, ні в давоському документі, ні в українській програмі практично нічого не говориться про виробництво, розподіл та фактичне споживання. Програма «цифрової економіки» сфокусована на двох базових напрямках:

- формування основних інститутів, в рамках яких створюються умови для розвитку цифрової економіки (нормативне регулювання, кадри і освіту, формування компетенцій і технологічних укладів);
- основних інфраструктурних елементів цифрової економіки (інформаційна інфраструктура та безпека).

Цифрова економіка формується в процесі інформатизації, під якою розуміється соціально-економічний і науково-технологічний процес масового впровадження цифрових технологій у всіх сферах суспільства для кардинального поліпшення умов праці та якості життя населення, значного підвищення рівня ефективності виробництва [6].

У своєму дослідженні «Assessment: Ukraine 2016» Ф. Хатч стверджує, що Україна за сприятливих умов зможе експортувати ІТ-товарів та послуг на 275 млрд. дол. на рік і стати одним зі світових технологічних лідерів [4]. Саме це має стати рушійною силою трансформації економічного і

соціального стану нашої держави, оскільки за прогнозами призведе до зростання ВВП до понад 700 млрд. дол. Ф. Хатч стверджує, що Україна може посісти третє місце в Європі та п'яте місце у світі серед найбільших технологічних експортерів. Це виглядає цілком реальним, враховуючи прогнози про повну автоматизацію економіки у найближчі 10 років. Крім того, у глобальному рейтингу аут-сорсингу Global Location Services Index [5], який визначив 55 країн за критеріями фінансової привабливості щодо наявності відповідних фахівців і рівня їхньої кваліфікації та бізнес-середовища, у 2016 р. Україна посіла 24 місце, між Німеччиною та Великобританією, тоді як у 2015 р. була на 17 позицій нижче [4].

Виокремимо рекомендації щодо цифровізації кожного з рівнів економічної системи.

Рівень держави:

- впровадження цифрової стратегії, що надасть можливість нашій державі наростити свій економічний потенціал і забезпечити активне представництво на світовому інформаційному ринку не тільки як виробника й споживача інформаційних послуг, а й суб'єкта законотворчості в сфері інформаційного права;

- оперативна та гнучка зміна законодавства, що забезпечує реалізацію проектів в сфері цифрової економіки;

- синхронізація траєкторії інституційного регулювання інформаційного ринку в Україні з положеннями Індустрії 4.0.

Таблиця 1

Параметрична характеристика основних функціональних ознак реалізації «Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України 2018-2020 рр.»

Параметричні характеристики	Функціональні ознаки
Мета	Реалізація прискореного сценарію цифрового розвитку, як найбільш релевантного для України з точки зору викликів, потреб та можливостей; досягнення цифрової трансформації існуючих та створення нових галузей економіки, а також трансформації сфер життєдіяльності у нові більш ефективні та сучасні. Такий приріст є можливим лише тоді, коли ідеї, дії, ініціативи та програми, які стосуються цифровізації, будуть інтегровані, зокрема, в національні, регіональні, галузеві стратегії та програми розвитку.
Цілі цифрового розвитку	Прискорення економічного зростання та залучення інвестицій; трансформація секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні; технологічно-цифрова модернізація промисловості та створення високотехнологічних виробництв; доступність для громадян переваг й можливостей цифрового світу; реалізація людського ресурсу, розвиток цифрових індустрій та цифрового підприємництва.

Завдання	Офіційне визнання міжнародних стандартів, які становлять загальноновизнану основу Індустрії 4.0 (близько 100 стандартів), державна підтримка діяльності технічних комітетів, які беруть участь у роботі над стандартами, що стосуються Індустрії 4.0; формування механізму заохочення подання заявок на винаходи в Україні; створення механізму державної підтримки патентування вітчизняних об'єктів інтелектуальної власності; можливість захисту патентних прав через звернення до спеціалізованих судів; створення механізмів трансферу технологій.
Принципи	Принцип 1. Доступність цифрових послуг; Принцип 2. Формування переваг; Принцип 3. Реалізація механізму економічного зростання. Принцип 4. Розвитку інформаційного суспільства; Принцип 5. Міжнародне співробітництво. Принцип 6. Стандартизація; Принцип 7. Інформаційна безпека; Принцип 8. Комплексного державного управління.
Рейтингові показники реалізації Концепції	30 місця в рейтингу Networked Readiness Index (WEF) (у 2016 році - 64 місце); 40 місця у рейтингу Global Innovation Index (INSEAD, WIPO) (у 2016 році - 56 місце); 50 місця у рейтингу ICT Development Index (ITU) (у 2016 році - 79 місце); 60 місця у рейтингу Global Competitiveness Index (WEF) (у 2016 році - 85 місце).
Цифровізація реального сектору економіки	Цифровізація є головною складовою цифрової економіки та визначальним чинником зростання економіки в цілому, зокрема і самої цифрової індустрії, як виробника технологій. Цифрові технології в багатьох секторах є основою продуктивних та виробничих стратегій
Фінансування	Фінансування здійснюється за рахунок та в межах коштів державного бюджету, затверджених на відповідний рік, а також з інших не заборонених законодавством джерел.

Складено на основі [3]

Рівень регіону:

- формування нових відносин між громадянином і державою, в основі яких лежить концепція проактивних сервісів. Це означає, що після формування громадянином електронного запиту взаємодія між державними структурами також має проводитися в електронному вигляді. Тільки при налагодженому електронному документообігу, єдиних стандартах і чіткій взаємодії між відомствами громадянин швидко отримає послугу чи відповідь на свій запит. Такі системи вже діють в Ізраїлі, Данії, Великобританії, США. Що стосується впровадження цифрових технологій в розрізі регіону, то їх вплив можна оцінити відповідно щодо функцій та ефектів цифровізації (рис.1).

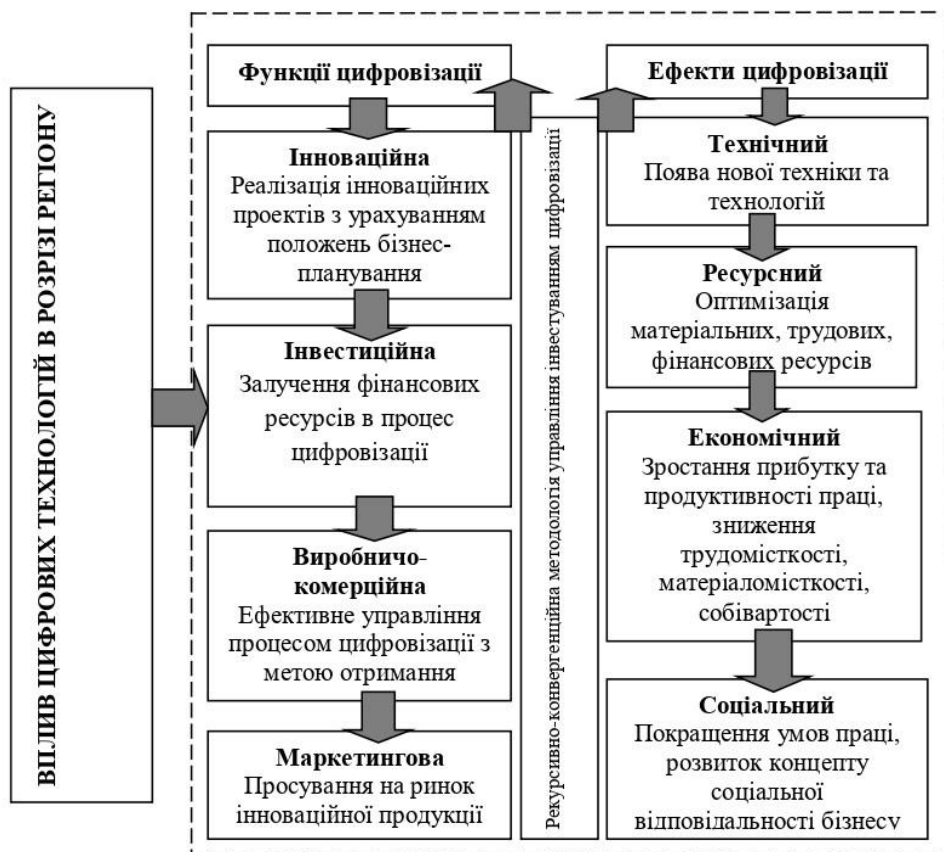

Рис.1. Вплив цифрових технологій в розрізі регіону

Рівень підприємства:

- створення корпоративних платформ, які об'єднують інформаційні портали для спільної роботи і портали експертизи. За рахунок прямої взаємодії користувачів з необхідним для виконання конкретних завдань інтелектуальним капіталом подібні портали прискорюють нововведення і зменшують обсяг «повторюваної» роботи в компанії [6].

- з урахуванням системних вимог та функціональних можливостей, якими володіє інформаційний ресурс, формування системи цифрового управління виробничо-комерційною діяльністю залежно від специфіки, рівнів менеджменту в процесі організації виробництва. Цифрове управління надає можливість сформувати результативну організаційну систему виробництва в динамічних умовах функціонування й на цій основі покращити ефективність виробничо-господарської діяльності.

Систематизація та узагальнення наукових розробок провідних учених надали можливість виокремити напрями розвитку цифрових технологій, переваги їх інкорпорації при формуванні ефективної регіональної політики.

Список використаних джерел та літератури:

1. Куйбіда В.С. Цифрове врядування в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату / Куйбіда В.С., Карпенко О.В., Наместнік В.В. // Вісник Національної академії державного управління при президентіві України. Серія “Державне управління”. – К. : НАДУ, 2018. – № 1. – С. 5–10
2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 верес. 2017 р. № 649-р.// Офіц. вісн. України. – 2017. – № 78. – Ст. 2402.
3. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січ. 2018 р. № 67-р // Офіц. вісн. України. – 2018. – № 16. – Ст. 560. – С. 70.
4. Global Location Services Index [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://www.atkearney.com/strategic-it/global-services-location-index>.
5. Phillip J. Hatch Technology Market Assessment: Ukraine 2016: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.akholi.com/wp-content/uploads/2016/02/Ukraine-Technology-Exports-2016.pdf>.
6. Tkachenko V. The economic-mathematical development of buildings construction model optimization on the basis of digital economy / A. Kwilinski, M. Klymchuk, I. Tkachenko // Management Systems in Production Engineering – VoL.27.- Issue 2. – 2019. – С. 119-123.

*Шебек Надія Миколаївна,
доктор архітектури, професор, завідувач кафедри містобудування,
Дзиба Вероніка Олександрівна, аспірантка,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ПЕРЕДУМОВИ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Як засвідчує досвід розвинених країн, конкурентоспроможність держави значною мірою залежить від ефективності створення, використання і розповсюдження новітніх технологій. Зважаючи на очевидне відставання України від світових темпів розвитку наукоємного виробництва та впровадження новітніх науково-технічних розробок, для представників різних галузей знань актуальним лишається завдання з осмислення змісту інноваційних процесів та